

PIERENPOWER

EEN GEZONDE BODEM IS HET STARTPUNT VOOR
DUURZAME LANDBOUW EN GEZONDE VOEDING

REGENWORMEN ZIJN HIERVOOR ONMISBAAR!

OFFICIËLE NAAM

Lumbricidae

ROEPNAAM

regenworm
(omdat de worm naar boven komt als het regent)

COMPOSTWORMEN

WORMWEETJES

Alle regenwormen in Nederland ploegen bij elkaar net zo hard als alle boeren samen. Hiervoor hebben ze geen tractoren nodig en verstoken ze geen fossiele brandstof.

In een gezonde bodem is het gewicht van alle wormen samen minstens net zo hoog als dat van de koeien die op het land lopen.

Naast de 3 types regenwormen die in de bodem leven, wordt nog een 4e type regenworm onderscheiden, de zogenaamde compostwormen. Zij worden zelden aangetroffen in bodems maar des te meer in composthopen en mestvaalten.

Regenwormen komen niet voor in zure bodems: daarom vind je in de Nederlandse naaldbossen en heidebodems ook vrijwel geen wormen.

Er zijn wereldwijd wel zo'n 670 soorten regenwormen bekend. In Nederland komen ongeveer 23 soorten voor.

Elke zandkorrel in de Nederlandse weilanden wordt gemiddeld een keer per 5-8 jaar door een regenworm opgegeten en weer uitgepoept.

STROOISEL-ETER

Deze wormen leven in de bovenste laag (5 cm) en eten gewasresten en ander organisch materiaal dat op het land wordt gebracht of achter gelaten. Ze helpen de afbraak van deze organische resten, waarbij voedingsstoffen vrij komen.

BELANGRIJK

OOK WORMEN HEBBEN ETEN NODIG! OM VOLDOENDE WORMEN TE KRIJGEN MOET JE ZE VOEDEN MET PLANTENRESTEN EN ORGANISCHE MEST. LIEFST HET HELE JAAR ROND. DE STROOISELETTERS EN PENDELAARS ETEN HET LIEFST AAN HET BODEMOPPERVLAK, ZE ZIJ GEK OP STROOTJES EN BLAADJES, MAAR ETEN OOK ZADEN EN SCHIMMELS.

'EARTHWORMS ARE MORE IMPORTANT THAN PANDAS IF YOU WANT TO SAVE THE PLANET'

-Sarah Johnson, 2017-

Deze wormen leven in de laag daaronder en eten de grond waarvan ze een deel van de organische stof verteren en de rest uitscheiden in de vorm van uitwerpselen. Hierdoor ontstaan kleine klonpjes die structuur aan de bodem geven en waarin microben leven die voedingsstoffen vrij maken.

GROND-ETER

DICHTBEVOLKT

Gemiddeld leven er in Nederland ruim 200 wormen per m², en dit kan oplopen tot meer dan 500. Op zandgronden zijn minder wormen per m² dan in bodems met klei en veen, maar is het effect van wormen op beschikbaarheid van voedingsstoffen groter.

PENDELAAR

Deze wormen maken diepe verticale gangen in de bodem (snelwegen voor de plantenwortels en regenwater) en trekken gewasresten en ander materiaal de bodem in. Een pendelaar kan wel 30 cm lang worden.

WORMEN HEBBEN EEN HEKEL AAN

Ploegen en andere vormen van (diepe) grondbewerking
Zware machines op het land
Vervuilde grond
Mestinjectie

WAT DOEN REGENWORMEN?

Regenwormen zorgen voor structuur in de bodem. Ze zorgen voor een betere verdeling van organisch stof en voor een betere beschikbaarheid van voedingsstoffen voor planten. Meer wormen betekent: een lossere grond, die makkelijker te bewerken is. Plantenwortels kunnen zo beter hun weg vinden en het regenwater zakt sneller in de bodem. Hierdoor ontstaan minder plassen op het land.

Deze poster is gemaakt voor het project 'Liever regenwormen dan panda's in Gelderland'